

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΜΣ ΔΕΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
**«Παγκοσμιοποίηση: Μορφές-Αίτια. Η επίδραση της στις πολιτιστικές ταυτότητες -
Πολιτισμός & Βιώσιμη Ανάπτυξη»**

Επιβλέπων καθηγητής: Μπιτζένης Αριστείδης
Συνεξεταστής καθηγητής: Μακρής Σπυρίδων
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια: Παπαποστόλου Σοφία

A.M.:20024

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2021

ΔΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- I. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
- II. ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
- III. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΣΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ
- IV. Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
- V. ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
- VI. Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ

ΣΤΟΧΟΙ

- Η επίδραση της παγκοσμιοποίησης στον πολιτισμό
- Ο πολιτισμός ως τομέας οικονομικής ανάπτυξης
- Η δράση των κρατών με γνώμονα τον πολιτισμικό αναπτυξιακό σχεδιασμό τους

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Δευτερογενή ανάλυση

- Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Δημιουργία & Ορισμοί της παγκοσμιοποίησης με βάση συγκεκριμένους μελετητές

- Η παγκοσμιοποίηση έχει θέσει τα θεμέλια της από την Αναγέννηση, εκείνο που μεταβάλλεται είναι ο χρόνος, ο χώρος και οι καταστάσεις που την περιβάλλουν. Η παγκοσμιοποίηση επιδρά στις συνθήκες ανάλογα με το εύρος των επιλογών και την ισχύ των ατόμων που τη διαχειρίζονται. Οι συνθήκες ανάπτυξης, οι κρίσεις και τα μέτρα λήψης αποφάσεων είναι μέρη του ευρωπαϊκού συστήματος, άρα όλες οι μεταβολές επιδρούν στην παγκοσμιοποίηση και επηρεάζονται από αυτή.
- -Σύμφωνα με τον Μπιτζένη η παγκοσμιοποίηση δεν είναι ένα νέο φαινόμενο, αλλά ένα νέο επεισόδιο καθώς το άνοιγμα των συνόρων ενίσχυσε τις ροές εμπορίου και των ΞΑΕ, με αποτέλεσμα τον αυξημένο ανταγωνισμό στις παγκόσμιες αγορές.
-Από κοινωνιολογικής σκοπιάς οι Hutton και Giddens ορίζουν την παγκοσμιοποίηση ως την παγκόσμια αλληλεξάρτηση των κοινωνικών σχέσεων. Ακόμα επισημαίνουν, πως επιδρά τόσο στο επίπεδο της καθημερινής ζωής, όσο και στα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε παγκόσμια κλίμακα.
-Η Μάγδα Ψαρρού, συμπληρώνει πως η παγκοσμιοποίηση αντιλαμβάνεται μέσω της κοινωνικής σκοπιάς ως ένας παράγοντας που διαμορφώνει και μεταβάλλει συνεχώς τη κοινωνική συμπεριφορά τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο.
-Μια πιο ουδέτερη οπτική, παρουσιάζεται από τον ορισμό της Λεοντίδου, κατά την οποία η παγκοσμιοποίηση είναι μια έννοια που μπορεί να λάβει ένα σημαντικό αριθμό ερμηνειών, ανάλογα με την ιδεολογική ή επιστημολογική οπτική γωνία του παρατηρητή.

Εκφάνσεις της παγκοσμιοποίησης

- **Παγκοσμιοποίηση & Εκδυτικοποίηση επίδραση του δυτικού πολιτισμού**

Ο δυτικός τρόπος ζωής καταδεικνύεται ως ο πιο ανεπτυγμένος και κατάλληλος για όλον τον κόσμο, συνδυαστικά με την τάση των λιγότερο ανεπτυγμένων αλλά και αναπτυσσόμενων χωρών να έχουν ως πρότυπο το δυτικό μοντέλο, προκαλώντας έτσι εμμονή των δυτικών χωρών στον πολιτισμό τους και τον υπόλοιπο κόσμο στην παγκοσμιοποίηση.

- **Η συμβολή της παγκοσμιοποίησης στην περιφερειοποίηση**

Η παγκοσμιοποίηση δημιούργησε ριζικές αλλαγές με το άνοιγμα των συνόρων, λόγω της επιτακτικής ανάγκης του ελεύθερου εμπορίου και των ΞΑΕ, με αποτέλεσμα οι χώρες να συμμετέχουν σε περισσότερες νέες περιφερειακές πρωτοβουλίες (regional initiatives). Από αυτές τις περιφερειακές συμφωνίες τα περισσότερα πλεονεκτήματα που παράγονται αφορούν τις μικρές χώρες.

ΜΟΡΦΕΣ, ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

❑ Οι τρεις βασικές μορφές με βάση την ανάλυση του θέματος:

- Οικονομική
- Πολιτική
- Πολιτισμική

❑ Τα αίτια ενίσχυσης της παγκοσμιοποίησης

Σύμφωνα με τον Μπιτζένη, η ανάπτυξη της παγκοσμιοποίησης έγκειται σε τέσσερις παράγοντες: στο ρόλο της μετανάστευσης των ανθρώπων, στο διεθνές εμπόριο, στις γρήγορες μετακινήσεις κεφαλαίων και στην ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η παγκοσμιοποίηση ενισχύεται παράλληλα και από άλλους παράγοντες όπως την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και ειδικότερα αυτής των ηλεκτρονικών δικτύων (διαδίκτυο), την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων χωρίς τη διαμεσολάβηση κρατικών συντελεστών, την πραγματοποίηση εμπορικών ανταλλαγών δίχως περιορισμούς, την ανάπτυξη αυτόνομων κέντρων εξουσίας, καθώς και την ελεύθερη διάδοση ιδεών.

❑ Παγκοσμιοποίηση συνέπειες & ανισότητες

Σκοπός της παγκοσμιοποίησης είναι η παγκόσμια ενοποίηση προς επίτευξη μεγαλύτερης και πιο φτηνής πρόσβασης στους σπάνιους φυσικούς πόρους, στις νέες αγορές και στη φτηνή εργασία. Ένας σημαντικός αριθμός σύγχρονων μελετητών τονίζουν πως η παγκοσμιοποίηση στηρίζει τον οικονομικό ανταγωνισμό, καθώς βασίζεται στο ατομισμό, την εκμετάλλευση και την κερδοσκοπία χρησιμοποιώντας κάθε μέσο. Η παγκοσμιοποίηση μπορεί να αυξήσει το μέσο εισόδημα υποστηρίζοντας την ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων, ωστόσο αυτό ωφελεί ορισμένες μόνο ομάδες επιτείνοντας έτσι την εσωτερική ανισότητα.

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

- **Θετικές και αρνητικές απόψεις για την επίδραση της παγκοσμιοποίησης στην Ε.Ε.**

Ορισμένοι μελετητές υποστηρίζουν πως η ΕΕ αποτελεί ένα "προϊόν" του παρελθόντος και πως η παγκοσμιοποίηση θα οδηγήσει συνολικά την Ευρώπη στην κατάρρευση λόγω διάφορων παραγόντων, όπως η έλλειψη ισχυρής νομιμοποίησης, η ραγδαία διεύρυνση της ΕΕ με νέα μέλη, οι αδυναμίες μεταρρύθμισης του οικονομικού-κοινωνικού συστήματος, η διαδικασία παγκοσμιοποίησης και η θεσμική κρίση μετά την αποτυχία του Ευρωπαϊκού Συντάγματος.

Στον αντίποδα βρίσκεται μια μεγάλη μερίδα σχολιαστών που υποστηρίζουν πως η ΕΕ ιδιαίτερα με τις αποφάσεις που έλαβε για την προστασία των δικαιωμάτων ελευθέριας και ασφάλειας των ατόμων καθώς και την ικανότητά της, να ξεπεράσει τη θεσμική κρίση με την υιοθέτηση της συνθήκης της Λισαβόνας συμβάλλοντας υπό το πρίσμα της παγκοσμιοποίησης στο διεθνές περιβάλλον. Με την έναρξη της Συνθήκης της Λισαβόνας, την 1^η Δεκεμβρίου 2009, η Ευρωπαϊκή ένωση απέκτησε νομική προσωπικότητα με στόχο μια δημοκρατικότερη και διαφανέστερη Ευρώπη.

- **Η επίδραση της παγκοσμιοποίησης στο πολιτιστικό περιβάλλον**

Οι διαδικασίες της παγκοσμιοποίησης δημιουργούν αναμφίβολα, ένα σύνολο πολυπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων. Σημαντικές προκλήσεις αποτελούν για τη διεθνή τάξη πραγμάτων που στηρίζεται στην ειρήνη, την αμοιβαία κατανόηση, τον σεβασμό πολιτισμικών αξιών, ο διαπολιτισμικός διάλογος και η πολιτισμική ποικιλομορφία. Στη σημερινή Ευρώπη, η παγκοσμιοποίηση διευκόλυνε σημαντικά τις πολιτιστικές ανταλλαγές και τον πολιτισμικό διάλογο πέραν των εθνικών συνόρων.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

- **Ορισμός της ταυτότητας σύμφωνα με ορισμένους μελετητές**

Κατά τον Ιντζεσίλογλου, ως ταυτότητα ορίζεται η ιδιότητα ενός ατόμου να παραμένει ίδιο μεταξύ άλλων, διατηρώντας αμετάβλητα ποικίλα χαρακτηριστικά του εαυτού του, και παράλληλα χωρίς να διαφοροποιείται ή να αλλοιώνεται η εικόνα του μέσα στο χρόνο. Κατά τον Δαμανάκη, ο πολιτισμός και η πολιτισμική ταυτότητα δεν είναι στατικά μεγέθη, αλλά εξελικτικές διαδικασίες που διαμορφώνονται κάτω από ιστορικές, κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες.

- **Ταυτότητα & Ετερότητα**

Η ταυτότητα είναι μια διαδικασία που συμβάλλει στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου καθώς και στις σχέσεις που αναπτύσσει με τους άλλους. Από την άλλη πλευρά, η ετερότητα ορίζεται ως η κατάσταση στην οποία ένα άτομο αναγνωρίζει ότι είναι μοναδικά διαφορετικό από άλλους ανθρώπους. Ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες, τις σχέσεις ισχύος και εξουσίας, τις προοπτικές επιβίωσης, ένταξης και ανέλιξης, οι μειονοτικές ομάδες απορρίπτουν ή εναγκαλίζονται την ιδιότητα τους ως «άλλοι» ανάλογα με τη διαδικασία ένταξης τους στο νέο κοινωνικό περιβάλλον και την πολιτισμική νοημοσύνη που διαθέτουν. Η ταυτότητα εμπερικλείει πάντοτε τη διαφορετικότητα και την έννοια του «άλλου», καθώς συγκροτείται μέσα σε ένα πλέγμα σχέσεων.

ΕΘΝΟΣ- ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

- Έθνος-Κράτος
- Επίδραση της παγκοσμιοποίησης στις τρεις μορφές πολιτισμού
  - ❖ Γλώσσα
  - ❖ Θρησκεία
  - ❖ Κουλτούρα

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- **Ο πολιτισμός ως αντικείμενο τομεακής πολιτικής στην Ευρώπη.**
Ως πολιτιστική πολιτική εννοούμε ένα σύνολο δράσεων που σε συγκεκριμένο χρονικό και χωρικό πλαίσιο, εφαρμόζονται με τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία με σκοπό την ενίσχυση και διάδοση του πολιτιστικού γίνεσθαι.
Οι στόχοι της πολιτιστικής πολιτικής είναι η προάσπιση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής ταυτότητας, η ενδυνάμωση της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας καθώς και η προώθηση της πολιτιστικής δράσης και εικόνας σε διεθνές επίπεδο. Ο πολιτισμός λοιπόν αρμόζει να υπολογίζεται εκ νέου ως μια νέα αναπτυξιακή πηγή που συμβάλλει στην οικονομία κάθε χώρας.
- **In from the margins**
Το 1997 εκδόθηκε η έκθεση για τον πολιτισμό και την ανάπτυξη από το Συμβούλιο της Ευρώπης μεταθέτοντας την έννοια και το περιεχόμενο της πολιτιστικής πολιτικής, από το περιθώριο της πολιτικής ατζέντας, στο επίκεντρο της αναπτυξιακής προσπάθειας.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Η ανάδειξη του πολιτισμού ως τέταρτου πυλώνα βιώσιμης ανάπτυξης

Το πρώτο μοντέλο της βιώσιμης ανάπτυξης, βασιζόταν στο τρίπτυχο, Οικονομία, Κοινωνία, Περιβάλλον. Μέχρι την περίοδο 2000-2002, οι πολιτιστικές πτυχές της βιωσιμότητας, «καλύπτονταν» κάτω από την «ομπρέλα» του κοινωνικού «πυλώνα». Εντούτοις, μετά τη βαθμιαία αναγνώριση της βιώσιμης ανάπτυξης ως πρωταρχικού στόχου σε τοπικό αλλά και μάκρο- επίπεδο σχεδιασμού πολιτικής, επισημάνθηκε και η μέχρι τότε παραμέληση της καθαρά πολιτιστικής πτυχής. Το 2004 η εξέλιξη αυτή έβαλε τα θεμέλια στη σύνθεση του μοντέλου των τεσσάρων πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης: οικονομικός, κοινωνικός, περιβαλλοντικός και πολιτιστικός.

Υπό το πρίσμα αυτό, εισάγεται και η έννοια του πολιτισμικού αναπτυξιακού σχεδιασμού, εισάγοντας την συμμετοχή των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων στη διαδικασία του αναπτυξιακού σχεδιασμού, με στόχο ο πολιτισμός να αναδειχθεί ως αξιοποιήσιμη πλουτοπαραγωγική πηγή για την ενίσχυση της οικονομίας κάθε χώρας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

- Διεθνείς προσπάθειες εφαρμογής του πολιτισμικού μοντέλου
- Σε μια σημαντική κίνηση διεθνούς αναγνώρισης, η UNESCO, στη Σύμβαση για την Προστασία και την Προώθηση της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων, το 2005 μνημόνευσε τη σχέση βιώσιμης ανάπτυξης και πολιτισμού σε δύο άρθρα:

Το άρθρο 2, παρ 6: Αρχή της Βιώσιμης ανάπτυξης: «Η προστασία, προώθηση και διατήρηση της πολιτισμικής πολυμορφίας αποτελούν βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, προς όφελος των τωρινών και μελλοντικών γενεών».

Το άρθρο 13, για την ένταξη του πολιτισμού στην έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης: «Τα κράτη δεσμεύονται να ενσωματώσουν τον πολιτισμό στις αναπτυξιακές πολιτικές τους σε όλα τα επίπεδα, με στόχο τη δημιουργία προϋποθέσεων που οδηγούν στη βιώσιμη ανάπτυξη, και στο πλαίσιο αυτό θα ενισχύουν τις παραμέτρους που σχετίζονται με την προστασία και προαγωγή της πολυμορφίας των πολιτισμικών εκφράσεων».

Προγράμματα και μελέτη περίπτωσης

- Σημαντικά βήματα για την πολιτιστική βιώσιμη ανάπτυξη έκανε η Nancy Duxbury. Η τρέχουσα έρευνά της επικεντρώνεται στον πολιτισμό και την τοπική βιωσιμότητα, την ανάπτυξη με βάση τον πολιτισμό σε μικρές πόλεις και αγροτικές περιοχές, την πολιτιστική χαρτογράφηση και τον πολιτιστικό σχεδιασμό.
- ❖ Μελέτη περίπτωσης ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ, Tárcoles «Προς μια θαλάσσια περιοχή με έδρα την Κοινότητα για υπεύθυνη βιοτεχνική αλιεία.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ & ΜΕΤΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- **Τα εργαλεία για τη διαμόρφωση του μοντέλου πολιτισμικής ανάπτυξης**
Για την ορθή εκπόνηση ενός σχεδίου ανάπτυξης απαραίτητα εργαλεία είναι:
η ανάλυση – χαρτογράφηση,
η ποιοτική αξιολόγηση,
η ανάληψη στόχων για την περιοχή ανάπτυξης,
η εφαρμογή προγραμμάτων, δράσεων και
η αξιολόγηση

- **Μέτρηση της πολιτισμικής ανάπτυξης**
Εντοπίζονται δύο είδη πολιτιστικών δεικτών στα πλαίσια των αναπτυξιακών πολιτικών:
Η αποτίμηση των πεποιθήσεων και συναισθημάτων των ανθρώπων αναφορικά με τον πολιτισμό, (υποκειμενικοί ποιοτικοί δείκτες).

Η εκτίμηση / καταγραφή υλικών στοιχείων / υποδομών (ποσοτικοί / αντικειμενικοί κοινωνικοί δείκτες).

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- **Διεθνείς προσπάθειες δημιουργίας δεικτών που συνδέουν τον πολιτισμό με τη βιωσιμότητα**

Στην Αυστραλία οι μετρήσεις γίνονται με τη χρήση πολιτιστικών δεικτών, που συνδυάζονται με άλλους, όπως η ποιότητα της ατμόσφαιρας, οι ανοικτοί χώροι, η απασχόληση, η ασφάλεια και οι σχέσεις στην κοινότητα.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες οι μετρήσεις βασίζονται σε 6 κατηγορίες δηλαδή στους πολιτιστικούς δείκτες περιβαλλοντικής ανάπτυξης και αναζωογόνησης της πόλης-περιοχής, ατομικής ευημερίας και προσωπικής ανάπτυξης, κεφαλαίου και προώθησης των σχέσεων στην κοινότητα, οικονομικής ανάπτυξης-ζωτικότητας της κοινότητας και στους δείκτες για την υγεία και τη βιωσιμότητα του πολιτιστικού τομέα.

- Το 2010 ο οργανισμός United Cities and Local Governments υιοθέτησε το κείμενο «Πολιτισμός: ο Τέταρτος Πυλώνας της Βιώσιμης Ανάπτυξης» ώστε οι τοπικές κυβερνήσεις να συμπεριλάβουν τον πολιτισμό στο αναπτυξιακό τους πρόγραμμα.

Το νέο μοντέλο της πολιτισμικής βιώσιμης ανάπτυξης

- Στο κέντρο του μοντέλου βρίσκεται η πολιτισμική διακυβέρνηση, ως απαραίτητο υπόβαθρο για την υλοποίηση του πολιτισμικού σχεδιασμού. Το μοντέλο της πολιτισμικής βιώσιμης ανάπτυξης εδραιώνεται σταδιακά, στο πλαίσιο των διεθνών μοντέλων αναπτυξιακού προγραμματισμού.

Οι δεσμεύσεις πολιτικής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής το 2020, αποσκοπούν στην αξιοποίηση του ευρωπαϊκού δυναμικού καινοτομίας για την επίτευξη «έξυπνης», βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης», στοχεύοντας μέσω του πολιτισμού στην ενίσχυση της οικονομικής μεγέθυνσης.

Ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Πολιτισμού (ECoC) προωθείται από την ευρωπαϊκή πολιτική. Το πρόγραμμα αυτό, θεωρείται από πολλούς ερευνητές, ως το πλησιέστερο ευρωπαϊκό δείγμα πολιτισμικού σχεδιασμού, αφού λειτούργησε διαχρονικά, μέσα από την πολύπλευρη αναπτυξιακή προσέγγιση της πόλης, στηριζόμενο στον πολιτισμό και ταυτόχρονα, ανέδειξε τη συμμετοχική, πολυτομεακή διακυβέρνηση.

Η ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Αν και διαπιστώνεται η απουσία συντονισμένης προσπάθειας για την προώθηση του μοντέλου της πολιτισμικής ανάπτυξης από την ΕΕ, μπορεί, παρόλα αυτά, να επισημανθεί η προώθηση της εδαφικής ανάπτυξης και της διακυβέρνησης, αλλά και στοιχείων πολιτισμικού σχεδιασμού, ως συστατικών της πολιτισμικής ανάπτυξης με δύο τρόπους:

Πρώτον, μέσω του πλαισίου μετεξέλιξης του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Δεύτερον, μέσα από την Εδαφική Ατζέντα, αλλά και στο πλαίσιο του στόχου της εδαφικής συνεργασίας, (πχ. με την ανάπτυξη νέων μηχανισμών, όπως οι ΤΑΠΤοΚ και ΟΕΕ).

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να ενισχύσει την κοινωνική αξία του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και να αυξήσει τον θετικό αντίκτυπο του πολιτισμού στην οικονομική ανάπτυξη.

Η ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

- Η Πολιτισμική ανάπτυξη στις ευρωπαϊκές χώρες

Η υιοθέτηση του μοντέλου της πολιτισμικής ανάπτυξης εναπόκειται στην πρωτοβουλία των ίδιων των χωρών.

Ανάμεσα στις κατηγοριοποιήσεις των ευρωπαϊκών κρατών με βάση το διοικητικό – αυτοδιοικητικό τους σύστημα, το έδαφος εμφανίζεται περισσότερο πρόσφορο για την πολιτισμική αναπτυξιακή διαδικασία στις ομοσπονδιακές χώρες καθώς και σε εκείνες όπου υφίστανται στοιχεία ευρείας διαβούλευσης και συνεργασίας.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν ενδεικτικά οι σκανδιναβικές χώρες, καθώς και η Γερμανία, η Ολλανδία, το Βέλγιο και η Αυστρία. Αντιθέτως, στις χώρες του ναπολεόντειου μοντέλου διοίκησης, όπως η Γαλλία και εν μέρει η Ιταλία, αλλά και η Ελλάδα, είναι συχνά ορατοί οι κίνδυνοι δημιουργίας συγκρούσεων σε περιπτώσεις όπου οι οριζόντιοι και κάθετοι άξονες της δημόσιας διοίκησης προσπαθούν και οι δύο να παράγουν ανταγωνιζόμενες υπηρεσίες, ίδιας φύσης.

Σύγκριση αναπτυξιακού πολιτισμικού προγράμματος σε Ευρώπη-Καναδά

Στόχοι των προγραμμάτων «πολιτισμικής ανάπτυξης» στην Ευρώπη και τον Καναδά:

Ευρώπη	Καναδάς – ICSPs
<p>Προτεραιότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Η ενίσχυση των πολιτιστικών υποδομών, με στόχο τη φυσική αναζωογόνηση ➤ Η ανάπτυξη του τουρισμού ➤ Η προώθηση της καινοτομίας και των δημιουργικών βιομηχανιών, καθώς και της προβολής της εικόνας της πόλης στο εξωτερικό ➤ Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής έκφρασης ➤ Καλλιέργεια αισθήματος υπερηφάνειας των κατοίκων για την πόλη τους ➤ Η ενίσχυση των μεθόδων διακυβέρνησης	<p>Προτεραιότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ταυτότητα της κοινότητας, ανάπτυξη της αίσθησης του «ανήκειν» (sense of place) ➤ Έμφαση στην κοινωνικοποίηση, στη δημόσια συμμετοχή και στον εθελοντισμό, ➤ Έμφαση στις τέχνες, στη δημιουργικότητα, αναψυχή, στην ιστορία και στην κληρονομιά ➤ Ανάπτυξη της πολιτιστικής ζωτικότητας του κέντρου της πόλης, ή της γειτονιάς

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η παγκοσμιοποίηση είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο που έχει επιφέρει τόσο θετικές όσο και αρνητικές μεταβολές σε όλους τους τομείς. Όσον αφορά τον πολιτισμό, κάθε χώρα μέσω της παγκοσμιοποίησης μπορεί με τις κατάλληλες πολιτικές να προωθήσει την εικόνα της στο διεθνές περιβάλλον και με τα κατάλληλα εργαλεία να ενισχύσει την πολιτιστική της κληρονομιά στο εσωτερικό της.
- Αναμφίβολα, διεξήχθησαν πολλές προσπάθειες για την αναγνώριση του πολιτισμού ως τέταρτου πυλώνα βιώσιμης ανάπτυξης. Εντούτοις, ο πολιτιστικός τομέας υπονομεύεται συνεχώς καθώς η μη συντονισμένη δράση της ΕΕ δημιουργεί διαφορές στην αξιοποίηση του πολιτισμού, καθώς κάθε χώρα έχει διαφορετικές προτεραιότητες.
- Ο πολιτισμός λοιπόν, μπορεί να νοηθεί ως πλουτοπαραγωγική πηγή, συμβάλλοντας στον τουρισμό, στη δημιουργική βιομηχανία και στις νέες θέσεις εργασίας.
- Συμπερασματικά, με τα κατάλληλα κονδύλια μέσω της ΕΕ και την ορθή εκπόνηση κάθε αναπτυξιακού πολιτισμικού προγράμματος, ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πυλώνα της οικονομικής ανάπτυξης.

**ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!**